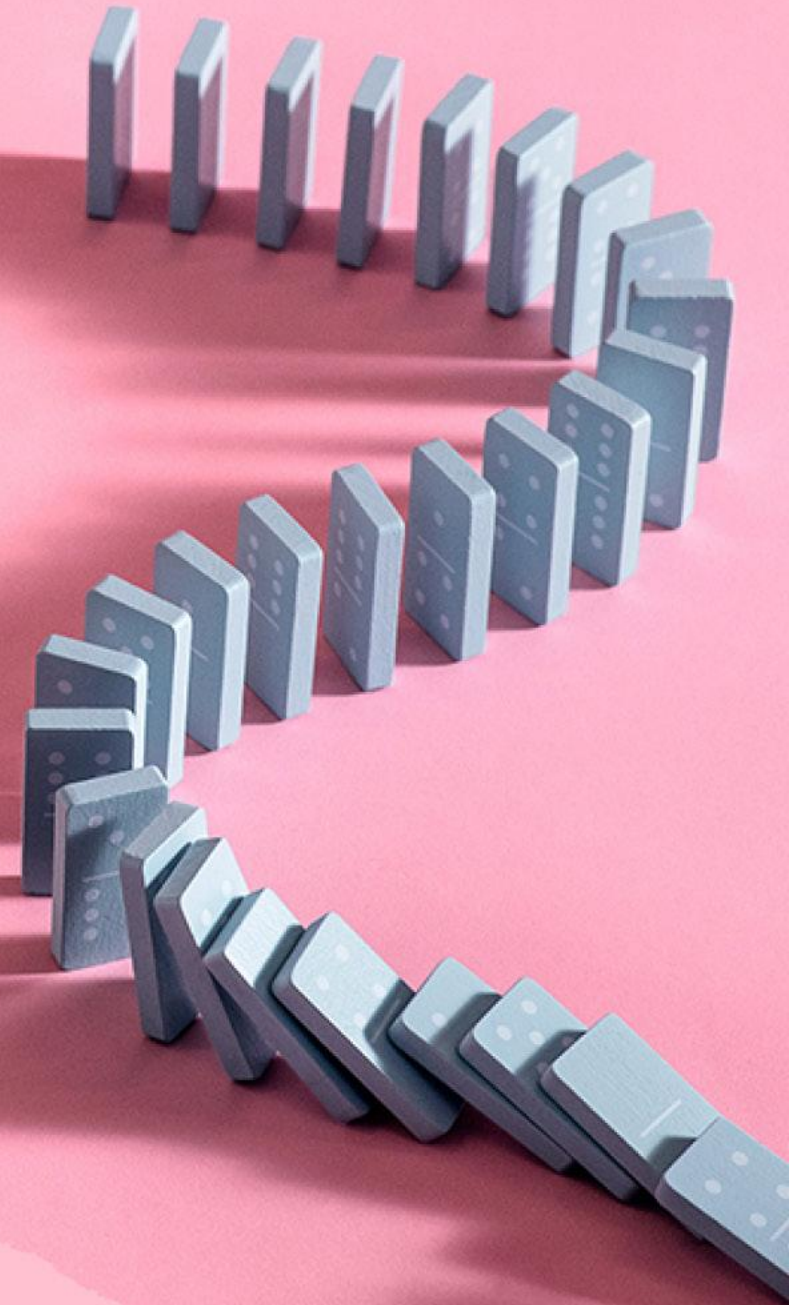

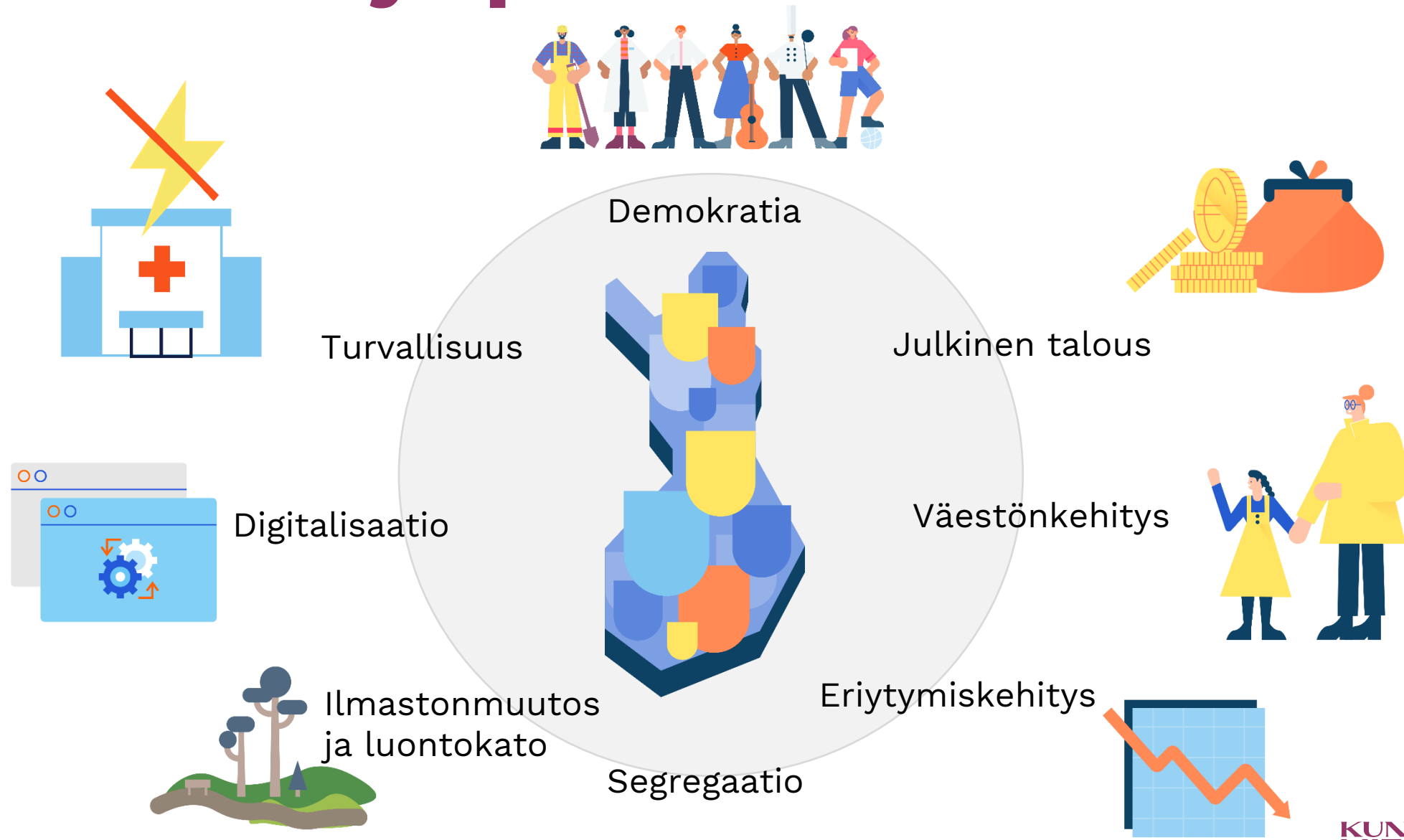
Yhdyspinnoilta yhteistyöhön - hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset alueet kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen yhteisenä tavoitteena

Kansalaisjärjestöakatemia 1.10.2026

Liisa Jurmu, Kuntaliitto

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristö muuttuu – kaikilla sektoreilla tarvitaan uudistumista

Kunnat

Hyvinvointialueet

Järjestöt

Yhteisenä tavoitteena hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset alueet

Parlamentaarinen kuntien tulevaisuustyö

- Näkemys siitä, minkälainen **kuntaperusteinen järjestelmä** pystyy kestävästi ja vaikuttavasti edistämään Suomen kuntalaisten toimivia palveluita myös tulevaisuudessa.
- Yhteinen ymmärrys kuntien tilanteesta ja tulevaisuuden kehityssuunnista
- Suuntaviivat seuraavalla vaalikaudella käynnistettävien, kuntia koskevien uudistusten pohjaksi.
- Tarkastelussa kolme ratkaisusuuntaa: **yhteistyö, tehtävien eriyttäminen ja kuntaliitokset.**
- Kysymys ei ole kuntien määrästä, vaan toimintakyvystä.

Kuntaperustaisen
järjestelmän
pelastusoperaatio

Yhteistyö, tehtävien eriyttäminen ja kuntaliitokset vaihtoehtoina: mikään ei yksin riitä ratkaisemaan alueiden kuntatalouden eriytymisestä johtuvia haasteita.

- Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen, tehtävien tarkistaminen sekä tuottavuuden kehittäminen digitalisaation keinoin on väistämätön osa tätä rakenneuudistusta.
- Uudistamisen kohteena on oltava yhtä aikaa kunta, palvelut, rahoitus ja valtion ohjaus.
- Kuntapohjaisen järjestelmän arvo on paikallisessa demokratiassa, alueiden kehittämisessä ja kyvyssä sovittaa ratkaisut erilaisiin oloihin.

A person is walking away from the viewer on a vast, flat, snow-covered landscape. A long, straight line of footprints leads from the person in the distance towards the foreground. The scene is hazy, suggesting a misty or foggy day. The overall tone is contemplative and somewhat somber.

**Sellaista tulevaisuutta ei ole, jossa asiat
säilyvät ennallaan.**

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön kokonaisuus ja tilanne

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön kokonaisuus on laaja

Yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa on tärkeää eri yhdyspinnoilla

Yleiset yhteistyörakenteet ja strateginen johtaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lasten ja nuorten palvelut

Opiskeluhoito

Ikäihmisten palvelut

Työllisyyden edistäminen

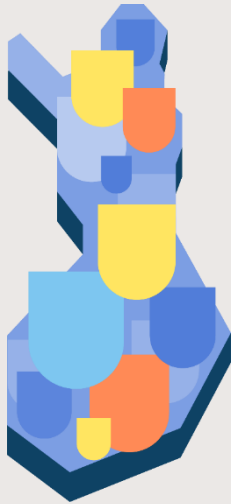
Palveluverkko, maankäyttö ja kiinteistöt

Asuminen

Varautuminen ja turvallisuus

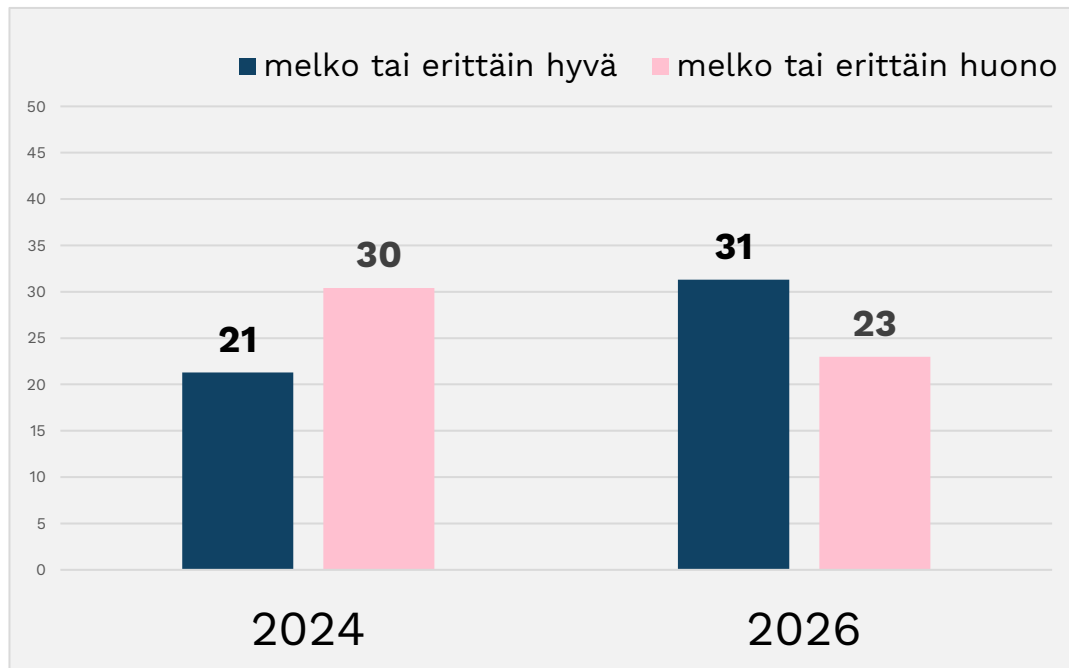
Maahanmuutto ja kotoutuminen

+ muut teemat ja kysymykset

Miten arvioit yhteistyön toimivuutta kuntasi/organisaatiosi ja hyvinvointialueen välillä tällä hetkellä?

% vastanneista pitää yhteistyötä melko tai erittäin hyvänä vs. melko tai erittäin huonona.

Yhteistyön tilannetta on tarkasteltu:

Kuntajohdon kyselyt:

2022, 2023, 2024 ja 2026

Hyvinvointialuejohdon kyselyt:

2023, 2023/2024 ja 2026

Maakunnan liittojen kyselyt:

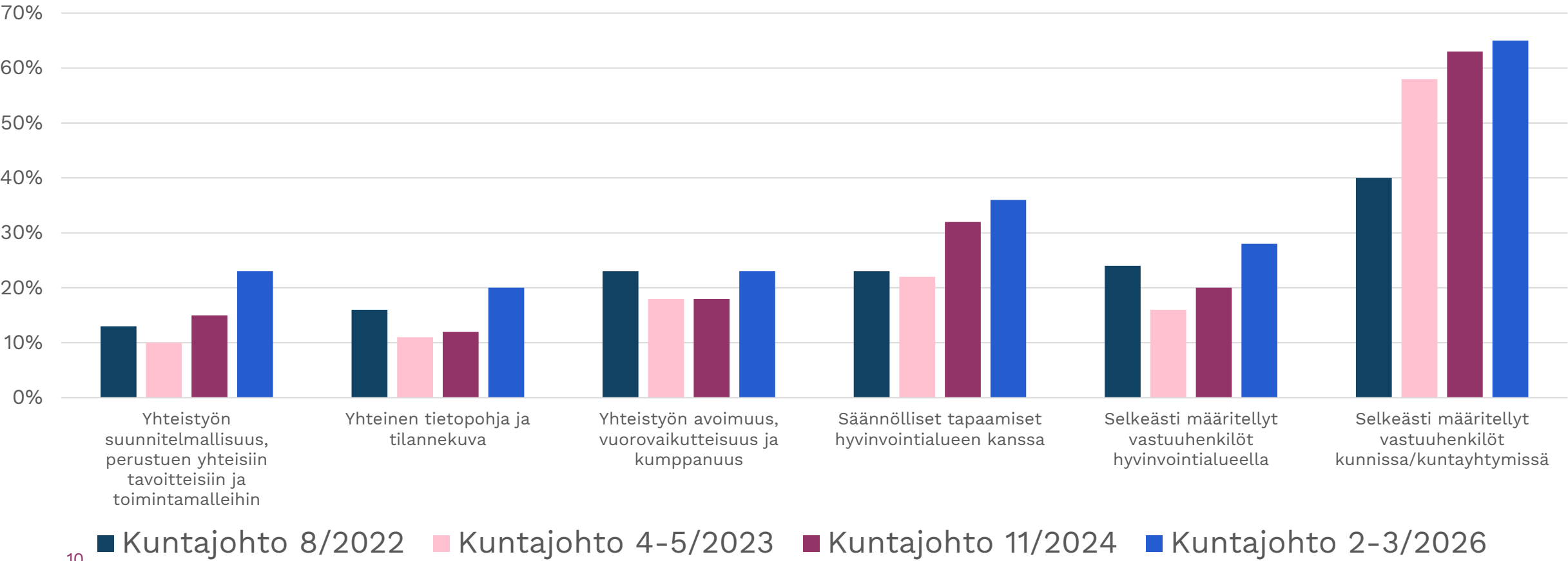
2023, 2024 ja 2026

+lisäksi muita yhdyspintakohtaisia selvityksiä ja kyselyitä. Pian tulossa opiskeluhuollon yhteistyötilanteesta raportti.

Kuntaedustajien näkemykset siitä, miten hyvin seuraavat asiat ovat toteutuneet hyvinvointialueen kanssa tapahtuneessa yhteistyössä v: 2022-2026

% vastanneista arvioi toteutuneen melko/erittäin hyvin.

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön alkuvuosia ovat haastaneet monet asiat

Hyvinvointialueen organisaation rakentaminen - huomio sisäisissä asioissa

Hyvinvointialueen palveluverkkovalmistelu ja muutokset

SOTE-kiinteistöt – tyhjeneminen, vuokraehdot

Taloudellinen tilanne hyvinvointialueilla ja kunnissa

Erilaisia aluekohtaisia haasteita työnjakoon, rooleihin ja resursseihin liittyen, esim.

- opiskeluhuolto: resurssit ja tiedonvaihto
- vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta
- työllistymistä tukevat sote-palvelut, työkyvyn arviointi
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuut ja työnjako
- järjestöavustukset ja järjestöyhteistyön kokonaisuus

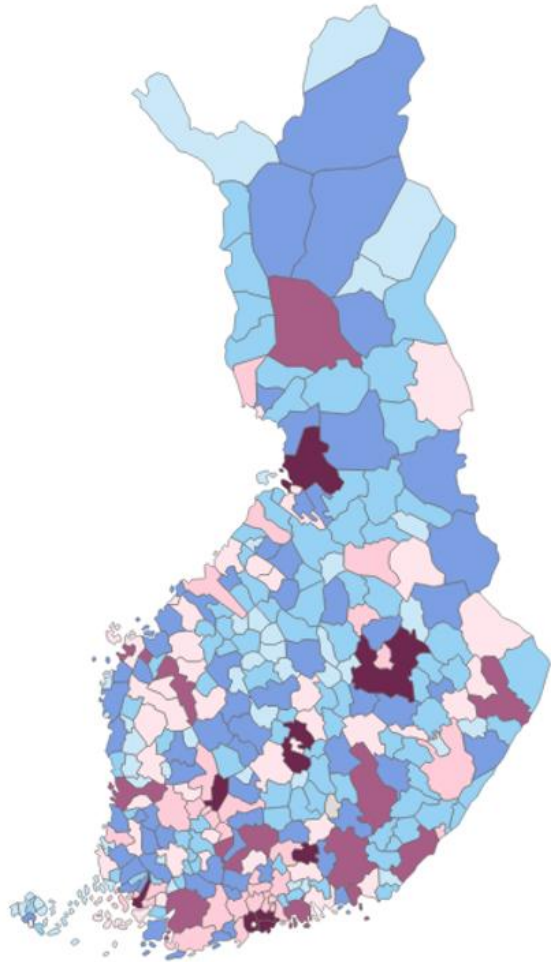
Yhteistyö on edennyt alueilla eri tavoin.

Valtiovarainministeriön asettama työryhmä kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välisen yhteistyön edistämiseksi

- Yhteistyöryhmän tehtävänä on kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintoihin liittyen
 - edistää yhteistyötä tukevia rakenteita ja tiedon kulkua,
 - selvittää yhteistyön esteitä ja keskeisimpiä ongelmakohtia,
 - tehdä ehdotuksia säädösmuutoksiksi tai uusiksi toimintatavoiksi,
 - tukea hyvien käytäntöjen leviämistä vahvistaa mukana olevien organisaatioiden välistä yhteistyötä.
- Mukana VM, STM, TEM, OKM, SM, Hyvil ja Kuntaliitto
- Ryhmän toimikausi on 13.3.2026–31.3.2027.

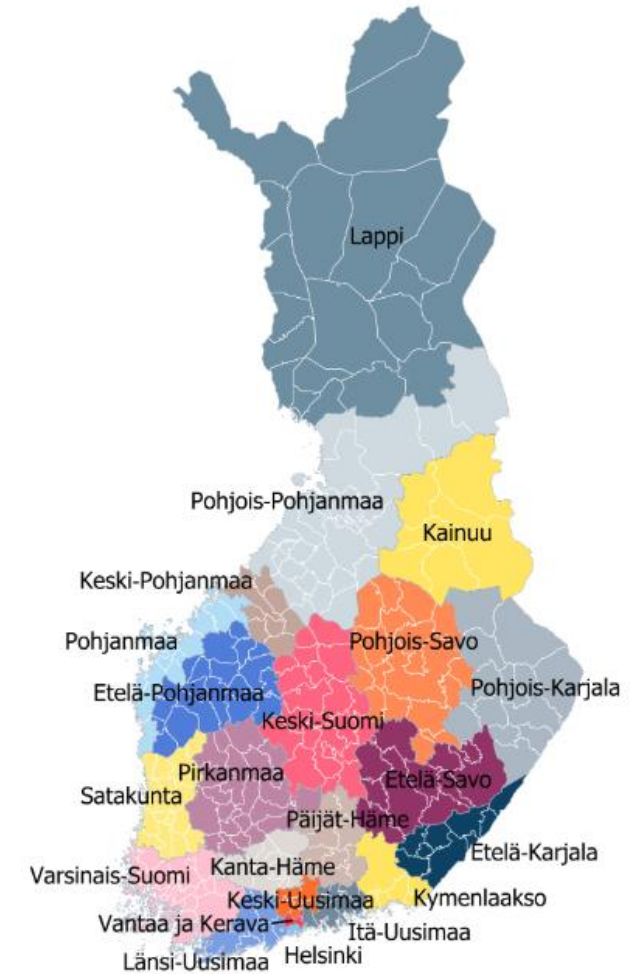
Hallinnolliset rajat vaikuttavat yhteistyön rakentamiseen

308 kuntaa

45 työllisyysaluetta

21+1 hyvinvointialuetta ja 18
maakunnan liitto

Ihmiset ratkaisevat, eivät rakenteet

- Rakenteita olennaisempaa on uudistaa toimintakulttuuria ja tekemisen tapoja
- Uudistamisessa tarvitaan moninaista asiantuntijuutta – tarvittavat kyvykkyydet ovat muutoksessa
- Yhteistyö on perustyötä. Ne kunnat ja alueet pärjäävät, jotka uudistavat toimintaansa yhdessä.

”...mitkä täytyy olla kunnossa, niin se on se luottamus, usko tulevaisuuteen ja se, että meillä on sitä yhteistyökykyä tehdä näitä asioita yhdessä. Niin ne on ne kolme asiaa kun on kunnossa, niin sillä pääsee jo pitkälle ja siihen on hyvä rakentaa myöskin sitä tulevaa aina”

Luottamushenkilö

Lähde: Liisa Jurmu 2021: Millaisella asiantuntijuudella tulevaisuuden kunta rakennetaan?

Kiitos.

Liisa Jurmu

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

050 479 6835

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi